

۵۰۸۴۱۴

سایه و شرّ در افسانه‌ها

ماری - لوئیز فون فرانکس

تورج رضا بنی‌صدر

www.ketab.ir

فون فرانتس، ماری لوئیز Von Franz, Marie Louise
۵۳۴ ص.

سایه و شر در افسانه‌ها / ماری - لوئیز فون فرانتس
تاریخ و نقد - روانکاو و سمبولیسم، افسانه‌های پریان
Der Schatten und das Böse im Märchen
(*Shadow and Evil in Fairy Tales*)

۱۳۹۶ ۲۵۰/GR50

۳۹۸/۲۰۹

۴۶۹۶۷۵۷

سرشناسنامه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات ظاهری

موضوع

عنوان اصلی

رده‌بندی کنگره

رده‌بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

نشریات لیوسا

■ نام کتاب: سایه و شر در افسانه‌ها

■ نویسنده: ماری - لوئیز فون فرانتس

■ مترجم: تورج رضایی صدر

■ ویراستار: منصوره موسوی دیزکوهی

■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۰-۰۶۶-۵

■ قیمت: ۴۱۰۰۰ تومان

۶۶۴۶۴۵۷۷ - ۶۶۹۶۳۰۳۵

۰۲۴۰۰۴۲

www.nashreliusa.com

[instagram.com/dorsaliusa](https://www.instagram.com/dorsaliusa)

۶۶۴۶۴۵۷۷

www.dorsabook.ir

liusa@nashreliusa.com

[telegram.me/dorsaliusa](https://t.me/dorsaliusa)

خیابان انقلاب، بین خیابان وصال و قدس (جنب سینما سپیده)، کوچه اسکو،
پلاک ۱۲، طبقه همکف.
(کد پستی: ۱۳۸۷۳-۱۴۱۷۸)

فهرست مطالب

۵	مجموعه‌ی مترجم
۸	چاپ و گزینی
۹	واژه‌نامه
۲۰	پیش‌درآمد
۳۳	بخش نخست: سبیه را سانه‌ها
۳۴	فصل یکم: قهرمان و ضده قهرمان
۴۲	۱- ۱ دو مسافر سرگردان و دوه‌رِد
۱۱۹	فصل دوم: آنیما و جان بخشی
۱۱۹	۱- ۲ فردیناند وفادار و فردیناند بی وفا
۱۵۱	فصل سوم: چشم پوشی از «من»
۱۵۱	۱- ۳ یوهان باوفا
۱۸۶	فصل چهارم: سفر به قلمرو آن سوی دریا
۲۱۰	فصل پنجم: مادر کبیر و تمامیت
۲۱۸	۱- ۵ دو برادر
۲۲۷	۲- ۵ کودکان طلایی
۲۴۵	بخش دوم: شتر در افسانه‌ها
۲۴۶	فصل ششم: سطوح باستانی و ابتدایی شتر
۲۶۴	۱- ۶ شیخ «کوه اسبی»

۲۶۹	۶-۲ پاهای نیزه‌ای
۲۷۶	۶-۳ مجموعه ی غلتان
۲۸۳	فصل هفتم: تسخیر شدن به وسیله ی شر
۲۸۴	۷-۱ ارواح به دار آویختگان
۲۹۰	۷-۲ روح فریب خورده ی جنگل
۲۹۳	۷-۳ خام تروده
۲۹۵	۷-۴ ترونت، ترونت، و هیولاهای کوهستان
۳۲۲	فصل هشتم: دیدا قدرت های شر (تابوها)
۳۲۵	۸-۱ واسپاسای سیر زیبا
۳۳۸	۸-۲ دوشیزه تز
۳۵۸	فصل نهم: شر «داغ» و سر «سد»
۳۵۸	۹-۱ عصبانی شدن
۳۷۱	۹-۲ درباره ی آدم کوتوله ی یک وجی
۳۷۴	۹-۳ سفیدبرفی و سرخ گل
۳۹۱	فصل دهم: در جست و جوی قلب پنهان شده
۳۹۱	۱۰-۱ درباره ی غولی که قلبش نزد خودش نبود
۴۲۸	فصل یازدهم: مسابقه ی جادویی
۴۲۸	۱۱-۱ چگونه هیزم شکن بر شیطان پیروز می شود
۴۴۶	۱۱-۲ تزار جادوگر سیاه
۴۵۴	۱۱-۳ شاهزاده و پرنده ی خوش آوا
۴۷۴	فصل دوازدهم: هسته ی روان
۴۸۶	۱۲-۱ اسب جادویی
۵۰۴	فصل سیزدهم: ازدواج پادشاه و ملکه
۵۰۴	۱۳-۱ شاهزاده و دختر شیطان

مقدمه‌ی مترجم

در کار ترجمه‌ی این کتاب به‌طور هم‌زمان از هر دو متن آلمانی و انگلیسی استفاده کردم؛ البته لازم به ذکر است که در این میان متن آلمانی همواره ارجح و مقدم رده است. متن انگلیسی این کتاب مبتنی بر سلسله سخنرانی‌های آموزشی است که جان ماری - لوتیز فون فرانکس به زبان انگلیسی ارائه کرده‌اند. بدیهی است مطالبی که در یک سمینار آموزشی ارائه می‌گردد، بیشتر برای مخاطبان خاص (نظر درو) می‌شود. متن آلمانی مدتی بعد تهیه شده و در بسیاری از موارد، مطالب مورد بازنگری قرار گرفته، برخی اشارات خاص حذف شده و در بسیاری از موارد دربر و جامع‌تر است. این نکته را می‌توان هم در تحلیل و تفسیر افسانه‌های ارائه شده دید، و هم در خود افسانه‌ها. در یک متن به موردی اشاره شده است، و در متن دیگری به موردی دیگر. گاه در متنی، افسانه‌ای کلاً به‌طور خلاصه آمده، و در متن دیگر به‌طور کامل نقل شده است. من کوشیده‌ام این دو متن را به‌گونه‌ای با هم ترکیب کنم که علی‌رغم در بر گرفتن نکات حائز اهمیت هر یک، سبک‌های در آن دید چشم و برای خواننده‌ی فارسی‌زبان، انسجام و یکدستی یک متن واحد را داشته باشد. در موارد معدودی که متن انگلیسی، داستان یا مطلبی را با تفصیل و توضیح بیشتر ذکر کرده بود، آن را ترجمه کرده‌ام، و در موارد متعددی که متن آلمانی از جامعیت و انسجام بیشتر برخوردار بوده است، آن را ملاک کار قرار داده‌ام. البته هر جا در متن انگلیسی به موردی اشاره شده بود، که در متن آلمانی آن را

حذف کرده بودند، در ترجمه‌ی فارسی، این نکته را در همانجا ذکر کرده‌ام. اما به دلیل کثرت موارد، از ذکر اینکه مطلبی در متن آلمانی وجود دارد که متن انگلیسی فاقد آن است، خودداری کردم. بنابراین به نوعی می‌توان گفت کتابی که اکنون شما بزرگواران در دست دارید، در واقع مجموع مطالب مشترک و غیرمشترک دو کتاب را در یک کتاب شامل می‌شود. در اینجا باز هم باید از همسر من، منام ناهید معتمدی سپاسگزاری کنم که در مورد ترجمه از متن انگلیسی کمک شایانی به اینجانب کردند.

انسان‌های نقل شده در این کتاب تقریباً اغلب فرهنگ‌ها و تمدن‌های جوامع مختلف را در بر می‌گیرد؛ حتی یک افسانه‌ی نسبتاً طولانی از ایران باستان را نیز شامل می‌شود. نویسنده کوشیده است با استفاده از این افسانه‌ها، دو مقوله‌ی بسیار مهم، سایه و شر و نحوه‌ی تأثیرگذاری آن در روان انسان و شیوه‌های بسیار متنوع ریاکاری با آن را، از دیدگاه روان‌شناسی یونگ، برای خواننده به تفصیل توضیح دهد.

برخلاف دوران قدیم، امروز، قصه‌ها، افسانه‌ها را بیشتر به منظور سرگرم کردن کودکان می‌دانند، در حالی که افسانه‌های اصیل، که از ضمیر ناخودآگاه تراوش می‌شوند، حاوی ارزش‌های مهم‌ترین نکات در مورد زندگی روانی و اجتماعی کل بشریت و حاکم بر اسرار نهان کیمیاگری روح و راهنمای رشد معنوی انسان هستند. با بررسی دقیق افسانه‌ها و تأمل در آنها، گرافه نیست اگر مخاطبان واقعی آنها را نه کودکان، که بزرگسالان بدانیم. این‌گونه افسانه‌ها را می‌توان میراث روانی بشریت دانست، که اگر انسان بتواند به معانی مستتر در آنها پی ببرد، تسهیل‌کننده‌ی فرایند تفرّد خواهند بود. همان‌طور که حضرت مولانا می‌فرماید:

ای برادر قصه چون پیمانه‌ایست معنی اندر وی مثال دانه‌ایست
دانه‌ی معنی بگیرد مردِ عقل ننگرد پیمانه را گر گشت نقل*

در خاتمه ذکر چند مورد ضرورت دارد:

۱. واژه‌ی Selbst در زبان آلمانی را که معادل انگلیسی آن self است، عمدتاً به **خود** و گاهی نیز به «خویشتن خویش» ترجمه کرده‌ام. البته برای پرهیز از اشتباه، هر گاه **خود** را به این معنا به کار برده‌ام، این واژه با حروفی متفاوت درج شده است، تا با دیگر معانی آن جابه‌جا نشود. این مطلب در مورد واژه‌ی Ich در زبان آلمانی، و I یا ego در زبان انگلیسی به همین نحو صادق است. این واژه در زبان فارسی به نفس یا **هن** ترجمه شده است، که در متون روان‌شناختی بیشتر **هن** و در متون فلسفی و عرفانی اغلب نفس برای رساندن این معنا به کار می‌رود.
۲. هرآنچه در متن به درپانوست در بین این علامت: [...] و با حروفی متفاوت چاپ می‌شود از اینجانب است.
۳. پانوشتهای شماره‌ده در ذیل صفحات مربوط به متن آلمانی، و پانوشتهایی که با علامت ستاره (*) مشخص شده و باز در ذیل همان صفحات ذکر شده‌اند، از صرف اینجانب است.